

Problematika zdaňování náhrad rozhodčích

materiál Moravskoslezského krajského fotbalového svazu

Vážení rozhodčí,

Už je to skoro rok, co jsem se poprvé dozvěděl o problematice činnosti rozhodčích ve vztahu k legislativě české republiky. K této problematice jsem napsal několik materiálů a sliboval jsem, že konečné stanovisko k jednotlivým otázkám řeknu, až budu mít odpovědi pověřených osob, respektive institucí.

Nyní se mě a lidem, kteří semnou spolupracují, podařilo získat patřičné odpovědi, získat a uzavřít tak alespoň na chvíli otázku jak by rozhodčí měli zdaňovat příjmy ze své činnosti. V níže uvedeném textu najdete nejprve objektivní polemiku o tom jakým způsobem je možné rozhodčího fotbalu v české republice vykonávat. Pokud chcete znát konkrétní závěr, přejděte rovnou na konec tohoto dokumentu, kde naleznete závěry z našeho ročního bádání.

Rozhodčí

V této kapitole se budeme věnovat postavení rozhodčích z hlediska jednotlivých zákonů. Budeme se snažit objasnit, v jakém právním režimu mohou svou činnost vykonávat a za jakých podmínek. Je důležité si uvědomit, že rozhodčími jsou nejružnější osoby, které mají z hlediska zákonů své specifické postavení. Jako protipóly můžeme uvést rozhodčího v první Gambrinus Lize, vykonávajícího činnost jako svou hlavní činnost a rozhodčího, který řídí utkání 1.A třídy a je veden na úřadu práce.

Činnost rozhodčího

Rozhodčí – jsou nominováni na jednotlivá fotbalová utkání příslušnou organizační jednotkou ČMFS podle úrovně soutěže. Svou činnost mohou vykonávat na základě licence, kterou jim uděluje ČMFS. Při výkonu své činnosti se řídí licenčním řádem. Jsou členy ČMFS. Podle výše soutěže, ve které rozhodčí uskutečňuje svou činnost, je za ni odměněn buďto přímo domácím klubem po zápase (týká se výkonnostního fotbalu), nebo ČMFS převodním příkazem (1. A 2. Liga)

Z výše uvedeného popisu činnosti rozhodčího vyplývá, že mimo první a druhou ligu, kde rozhodčí vyplácí ČMFS, nemůže jít o žádný pracovněprávní vztah. Bylo by přinejmenším neetické a v rozporu s některými ustanoveními Zákoníku práce, kdyby

rozhodčí před zápasem uzavřel s domácím mužstvem například dohodu a provedení práce. Domníváme se, že by dokonce byla naplněna podstata střetu zájmu.

Můžeme tedy říci, že rozhodčí na výkonnostní úrovni musí svou činnost vykonávat nějakou formou OSVČ. Jedině tak nedochází ke střetu zájmu a rozhodčí vystupuje jako nezávislá osoba. Zařadit rozhodčího z hlediska všech zákonů do některé ze skupin OSVČ je prakticky nemožné. Názory odborníků se liší a zejména proto, že v zákoně chybí definice pojmů soustavná činnost, vykonávána samostatně a na vlastní odpovědnost.

Rozhodčí a živnostenský zákon

Z hlediska tohoto zákona můžeme rozhodčího zařadit buďto do skupiny živností, respektive živností volných, nebo do skupiny OSVČ, podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění. Vzhledem k tomu, že činnost rozhodčích není vyjmuta z obsahové náplně živností volné (činnost rozhodčího je uvedena v živnosti volné č. 74 viz. nařízení vlády č. 278/2008 Sb.). Mělo by se na tuto činnost jednoznačně pohlížet jako na živnost. Problémem však je samotná definice živnosti dle §2 živnostenského zákona. *„Živností je soustavná činnost provozována samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“*

Neexistuje jednotného názoru na otázku samostatnosti a soustavnosti činnosti rozhodčích, vede v praxi k tomu, že mnozí rozhodčí svou činnost vydávají jako „nezávislé povolání“

Abstrahujeme na chvíli do legislativního problému, a zaměříme se na to, co vůbec vede rozhodčí k tomu, aby svou činnost chtěli vykonávat jako „Nezávislé povolání“. Z našeho pohledu je to zřejmě jen usus. Máme totiž za to, že současné situaci je tento statut pro rozhodčí spíše nevýhodný než výhodný. Zejména z důvodu uplatnění paušálních nákladů (viz. kapitola rozhodčí a zákon o daních z příjmu) a možnosti registrace na úřad práce v případě ztráty zaměstnání. V případě, že rozhodčí přijde o zaměstnání a chce se registrovat na Úřad práce, musí prokázat, že nemá jiné příjmy. Vztáhneme-li tuto podmínku na OSVČ, je splnění této podmínky poměrně snadné pro živnostníky nikoliv však pro osoby vykonávající svou činnost podle zvláštního právního předpisu jako „nezávislé povolání“. Živnostníci přeruší, nebo zruší své živnostenské oprávnění a na základě potvrzení se na Úřad práce registrují. Oproti tomu rozhodčí, který prováděl svou činnost, jako nezávislé povolání musí nějakým způsobem prokázat, že tyto příjmy již nemá. Jedna z variant je čestné prohlášení, je však v kompetenci toho či onoho Úřadu práce toto prohlášení uznat. Z praxe vyplývá, že se úřady s tímto krokem příliš neztotožňují a žádají nějaké potvrzení buďto z příslušného orgánu ČMFS nebo klubů. Následně se ještě rozhodčí

může setkat s kontrolou Živnostenského úřadu, zda nelegálně nepodniká. Uznání činnosti rozhodčího jako „nezávislého povolání“ je totiž rovněž v kompetenci každého živnostenského úřadu samostatně.

Rozhodčí a zákon o daních z příjmu

V oblasti zdaňování narážíme opět na problematický pojem soustavnost. V praxi se totiž můžeme setkat se zdaňováním podle tří různých norem. Právním způsobem zdanění je podle §10 odst.1 písm.a) 586/1992 Sb. Zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. *„příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmu ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem (samostatně hospodařícím rolníkem)“*

Z praxe víme, že někteří rozhodčí takto své příjmy zdaňují. Tento postup však považujeme za velmi hazardní. Pokud by rozhodčí danil svůj příjem podle §10, nepotřebuje živnostenský list, jeho činnost není považována za svobodné povolání, nemusí odvádět sociální ani zdravotní pojištění a co víc pokud jeho roční příjem nepřesáhne 20 000,-Kč pak dle §10 odst.3 písm.a) 586/1992 Sb. zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů nemusí svůj příjem danit.

„Od daně jsou, kromě příjmů uvedených v § 4, osvobozeny a) příjmy podle odstavce 1 písm.a), pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období 20 000,-Kč; přitom příjmem poplatníka, kterému plyne příjem z chovu včel a u kterého nepřekročí ve zdaňovacím období počet včelstev 40, je částka 500 Kč na jedno včelstvo“.

Všechny výhody, které jsme uvedli, v předešlých řádcích jsou však vyváženy rizikem, že při následné kontrole finanční úřad neshledá činnost fotbalového rozhodčího jako nahodilou a rozhodčí se ocitne ve velmi nepříjemné situaci. Bude muset dodanit své příjmy, odvést sociální a zdravotní, to vše zpětně i s penále a ještě může být pokutován, že nesplnil povinnost a neregistroval se na OSSZ a ZP. V extrémním případě by ho mohlo sankcionovat i živnostenský úřad za nelegální podnikání.

Druhým způsobem zdaňování se kterým se můžeme v praxi setkat je zdaňování podle §7 odst.2 písm.b) 586/1992 Sb. zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.

„Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v §6, jsou: b) příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů.“

Na tuto normu odkazuje rovněž oficiální „výplatnice“ rozhodčích a delegátů ČMFS. Podle této normy jsou zdaňovány osoby vykonávající „nezávislé podnikání“. Tento způsob zdaňování je podle nás spíše nevýhodný než nebezpečný. Nevýhodný je pro rozhodčí především proto, že si nemohou uplatňovat paušální výdaje ve výši 60% stejně jako živnostníci. 60% paušální výdaje pro tuto skupinu zavedl pouze „Janotův balíček“ s tím, že se vztahuje pouze na zdaňovací období roku 2009. Za rok 2010 si tedy takto daníci rozhodčí mohou odečíst paušálně pouze 40%, v případě že nebudou uplatňovat skutečné výdaje.

Posledním způsobem danění je podle §7 odst.1 písm.b) 586/1992 Sb. zákona o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů „*b) příjmy ze živnosti*“.

Soudě podle reakcí rozhodčích, si myslíme, že je to nejvýhodnější a nejbezpečnější způsob zdaňování. Takto daníci osoby si mohou uplatnit paušální výdaje ve výši 60% i v roce 2010 a nehrozí jim sankce z živnostenského úřadu.

Rozhodčí a zákon o sociálním a důchodovém pojištění

Od 1.1.2009 mají všechny OSVČ dvě povinnosti vůči OSSZ. První je, že se musí registrovat na OSSZ. Na přihlášku uvedenou, zda jde o hlavní či vedlejší činnost a v případě, že jde o činnost vedlejší, uvedou hlavní zdroj příjmu. Takto registrovaná OSVČ pak pravidelně v ročních intervalech musí plnit svou druhou povinnost a tou je podání hlášení o ročních zdanitelných příjmech. Podle tohoto hlášení pak OSSZ rozhodne, zda budete odvádět sociální a důchodové pojištění, či nikoliv. Pro rok 2010 byl limit příjmu z vedlejší činnosti 56 901,-Kč. Pokud tedy vedlejší zdanitelné příjmy rozhodčího nepřesáhly tuto částku, nemusí odvádět sociální a důchodové pojištění. Pokud by tuto částku přesáhl, odvede ze zisku 14,6% (platí pro zdaňovací období 2010)

Rozhodčí a zdravotní pojištění

Podle současné legislativy České republiky se zdravotní pojištění odvádí ze všech zdanitelných příjmů mimo těch, které poplatník přijme na základě dohody o provedení práce. Pro rozhodčí z tohoto faktu vyplývají stejné dvě povinnosti, které mají vůči OSSZ. To znamená, musejí se registrovat a jednou ročně podat přehled zdanitelných příjmů. Ze zisku poté zdravotní pojišťovně odvedou 6,75% (za zdaňovací období 2010)

Závěr

Abychom došli nějakého závěru, rozhodli jsme se nejprve oslovit Ministerstvo průmyslu a obchodu, aby se nám vyjádřilo k otázce, zda je činnost rozhodčího živností či nikoliv. Odpověď z ministerstva zněla jednoznačně. Činnost fotbalového rozhodčího není živností. Odůvodněním bylo, že rozhodčí nesplňuje obecnou podmínku živností a to sice podmínku samostatnosti, neboť je na zápasech pouhým vyslancem ČMFS viz. dopis níže.

Následně jsme tedy vznesli dotaz na ministerstvo financí. Dotazovali jsme se, podle kterého paragrafu zákona o dani z příjmu fyzických osob mají fotbaloví rozhodčí danit příjmy z jejich činnosti. Jak se můžete dočíst v dopise níže, odpověď byla rozdělena do dvou rovin. Prvou je pracovně právní vztah, kdy může organizátor zápasu (svaz) uzavřít dohodu o provedení práce s rozhodčím. Druhou rovinou je to, kdy je rozhodčí naprosto nezávislý. Zde přišly úvahy zbylé dvě možnosti, mimo příjmy z živností. To znamená příjmy z výkonu nezávislého povolání, nebo příjem z příležitostné činnosti.

Mohlo by se zdát, že jsme se nikam neposunuli. Opak je ovšem pravdou. Pokud si dopis přečtete pozorně, zjistíte, že u příjmu z příležitostné činnosti je napsáno, že o tyto příjmy se jedná pouze tehdy, je-li subjekt prokázat, že jde o příležitostnou činnost. To znamená, že takto může příjmy zdanit například rozhodčí na penzi, který 2-3x do roka zaskočí za indisponovaného kolegu. Všichni ostatní rozhodčí by podle tohoto paragrafu danit neměli, neboť už jen vlastnění licence rozhodčího je předpoklad opakované činnosti. Všichni tito tedy musí danit dle §7 odst.2 písm.b) Zákona o dani z příjmu. Co všechno tato skutečnost obnáší, naleznete výše v jednotlivých kapitolách.

Nyní můžete tedy v klidu vykonávat součinnost, aniž byste se museli obávat živnostenského úřadu. Problém můžete mít na úřadu práce a spadáte do kolonky OSVČ s nižším nákladovým paušálem.

Osobně jsem zastávce varianty pracovněprávního vztahu, ale k tomuto řešení vede ještě dlouhá cesta.

Pro ty z vás, kdo patříte do kategorie státní zaměstnanec, se pokouším vyřídit obecné potvrzení ministerstva, že činnost hráčů, rozhodčích, nebo delegátů není v rozporu s výkonem zaměstnání ve státní správě.

Bc. Matouš Hába
Předseda MK MS KFS